

YİNE ÇİMSE-İŞ TOPLU SÖZLEŞMESİ ÜZERİNE

Aydınlık Gazetesi, 8 Ekim 2013

Yıldırım Koç

“Yine mi Çimse-İş!” dediğinizi duyar gibiyim.

İnanın, değer.

Çimse-İş Genel Başkanı Zekeriye Nazlım’ın 25 Mart 2013 tarihinde imzaladığı toplu sözleşme, işçileri patrona teslim etmenin başarılı örneklerinden biridir.

İş Kanununda “denkleştirme” diye bir uygulama var. Kanuna göre, işçinin haftalık çalışma süresi 45 saattir. Bu sürenin üstündeki çalışmalar, fazla çalışmadır ve fazla çalışma ücreti yüzde 50 zamlı ödenir.

Denkleştirme Süresi 4 Aya Çıkarılmış

Ancak İş Kanununun 63. maddesine göre, “Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde onbir saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir. Bu halde, iki aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık çalışma süresini aşamaz. Denkleştirme süresi toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilir.”

İki ay, yaklaşık 8 haftadır. İş Kanununa göre, işçi üst üste 4 hafta günde 11 saatten haftada toplam 66 saat çalıştırılabilir. Daha sonraki 4 hafta da haftada 24 saat çalıştırılabilir. 8 haftanın ortalaması 45 saattir. İşçiye bu durumda, bir haftada 45 saati aşan süreler için fazla çalışma ücreti ödenmez.

Sendikası işçi için denkleştirme süresi 2 aydır.

Sendika ise denkleştirme süresini 4 aya çıkarabilir ve işçinin fazla mesai ücretine el konmasını kolaylaştırabilir.

Çimse-İş bunu yapmış. Toplu sözleşmenin 18. maddesi şöyle: “Denkleştirme süresi 4 aydır.”

2003 yılına kadar haftalık çalışma süresi olan 45 saatin günlere dağılımının eşit olması kesin bir kuraldı. 2003 yılında kabul edilen İş Kanunu, bu sürenin günlere dağılımının değişik olabileceğini belirtiyor. Koşul, tarafların bunu kabulü.

Çimse-İş de bunu hemen peşinen kabul etmiş ve yetkiyi patrona devretmiş. Toplu sözleşmenin 18. maddesinde şöyle yazıyor: “İşçilerin çalışma süresi haftada en çok 45 saattir. Günlük çalışma sürelerinin tespiti işverene aittir.”

19. maddede de şöyle yazıyor: “Günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile dinlenme saatleri işveren tarafından işyerlerinde işçilere duyurulur.”

Buna göre, işçi bir gün 11 saat, ertesi gün 6 saat, daha sonraki gün yeniden 11 saat çalıştırılabilecek ve haftalık çalışma süresi 45 saati geçmediği sürece, kendisine fazla çalışma ücreti ödenmeyecektir.

Fazla Çalışmaya Peşin Onay

İş Kanununa göre, genel tatil günleri işçilerin çalıştırılmaları ancak onların rızasına bağlıdır. İş Kanununun 44. maddesi şöyledir: “Ulusal bayram ve genel tatil günlerinde işyerlerinde çalışılıp çalışılmayacağı toplu iş sözleşmesi veya iş sözleşmeleri ile kararlaştırılır. Sözleşmelerde hüküm bulunmaması halinde söz konusu günlerde çalışılması için işçinin onayı gereklidir.”

Sendikası bir işyerinde işçi isterse genel tatil günü çalışmaz. Ancak Çimse-İş genel tatillerde çalışma konusunda toplu iş sözleşmesiyle peşin onay vermiş: “İşyerinde devamlılık arzeden üretim ve buna bağlı işlerde çalışmalarına ihtiyaç duyulan işçiler ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışırlar.” (M.18)

Genel kural olarak fazla çalışma da işçinin onayına bağlıdır. Ancak Çimse-İş bu konuda da peşin onay vermiş: “İş şartları gereği işveren işçilere fazla çalışma yaptırabilir.”

Çimse-İş üç yıllık bir toplu sözleşme imzalamış.

Birinci yıl zammı yüzde 10. İkinci yıl zammı, bir önceki yılın enflasyon oranı. Üçüncü yıl zammı da bir önceki yılın enflasyon oranı ve 1 puan.

İnşaat sektörünün böylesine canlı ve çimento talebinin yüksek olduğu bir dönemde hem üç yıllık sözleşme, hem de böyle zam oranları.

İnsaf doğrusu.